

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Udvalget for Landdistrikter og Øer
Titel	Svar på spørgsmål A
Målgruppe	Udvalget for Landdistrikter og Øer
Arrangør	Udvalget for Landdistrikter og Øer
Taletid	Ca. 4-5 min.
Tid og sted	Onsdag d. 7. november 2018 kl. 10.30 til 11.30 i Folketinget

Disposition

- 1. Indledning**
- 2. Svar på spørgsmål A**

Samrådsspørgsmål A

*"Hvilke konsekvenser får omprioriteringsbidraget for gymnasier i landdistrikter og yderområder?"
Der henvises til Mandag Morgen 9/9-18: "Besparelser truer gymnasier i yderområder."*

1. Indledning

- Tak for spørgsmålet og indkaldelsen.
- Det ligger mig meget på sinde, at der er ungdomsuddannelser af høj kvalitet over hele landet – også i det, vi kalder yderområderne. Vi skal sikre, at ALLE unge har mulighed for at tage sig en ungdomsuddannelse. En god uddannelse giver unge mennesker frihed og magt over deres eget liv og fremtid.
- Det er også derfor, vi bruger – og prioriterer – mange penge på uddannelse i Danmark.
- Jeg kan underbygge det med nogle tal:
- I 2019 er der afsat 18,2 milliarder kroner til ungdomsuddannelser, heraf 8,3 mia. kroner til de almene gymnasiale uddannelser, og der er afsat 15,7 milliarder kroner til videregående uddannelser. Dertil kommer 20,8 milliarder kroner til SU, heraf 5,1 mia. kr. til SU på ungdomsuddannelser. Det svarer i alt til cirka fem procent af de samlede offentlige udgifter.
- Derudover bruger kommunerne over 40 milliarder kroner på folkeskolerne.
- Og jeg kan tilføje, at vi i 2018 forventer at bruge 1,4 milliarder kroner mere på de almengymnasiale uddannelser, end der blev brugt i 2009.
- Så jeg mener bestemt, at vi prioriterer gymnasierne.
- Men det er vigtigt at huske, at når man prioriterer et område, så har man også et ansvar for at sikre, at pengene bliver brugt ordentligt.

- Derfor vil regeringen gerne opretholde omprioriteringsbidraget på undervisnings-, uddannelses- og kulturområdet, som den tidligere Venstre-regering indførte i 2016. Omprioriteringsbidraget er et værktøj, der giver mulighed for at holde et løbende fokus på effektiviseringer og produktivetsforbedringer. Det frigør penge, som kan bruges, hvor der er mest behov for det.
- Dog anerkender regeringen også, at omprioriteringsbidraget kan ramme hårdest på de uddannelsesområder, der er udfordret med søgningen.
- Derfor har vi netop indgået en aftale med Dansk Folkeparti om at annullere omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne fra 2019 og frem.

2. Svar på spørgsmål A

- Lad mig starte med at tale om artiklen fra Mandag Morgen. I artiklen står der, at omprioriteringsbidraget vil føre til lukninger af gymnasier, og at særligt gymnasier i yderområderne er udsatte.
- Lad os starte med den første påstand: At gymnasier er lukningstruede på grund af omprioriteringsbidraget. Jeg mener ikke, man kan stille det så enkelt op. Omprioriteringsbidraget i sig selv vil ikke per definition føre til skolelukninger. Det bygger jeg på flere forhold:
- For det første har de almene gymnasier over en årrække oplevet stor vækst og er stadig populære at vælge som ungdomsuddannelse.
- I de kommende år vil flere sandsynligvis søge ind på erhvervsuddannelserne, og der kommer mindre ungdomsårgange.
- Men jeg mener ikke, at gymnasier nødvendigvis er mere sårbare over for omprioriteringsbidraget end andre institutioner i sektoren.
- Gymnasierne har været meget søgte i mange år. Og da pengene følger eleverne, har gymnasierne tilsvarende også fået tilført mange midler.
- De almene gymnasier har i mange år haft en god økonomi med et samlet overskud på 515 millioner kroner i perioden fra 2015-2017.
- Derfor mener jeg tværtimod, at det er rimeligt, at vi har fastholdt omprioriteringsbidraget.

- For det andet kommer, at tilskuddene til drift og undervisning på et gymnasium ikke ændrer sig uge for uge, og omprioriteringsbidraget har jo været et kendt vilkår i noget tid.
- Det er en ledelsesopgave med rettidig omhu at sikre, at de midler, der er til rådighed, bruges på bedst mulig vis. Det er for eksempel i forhold til effektiv bygningsdrift, kantineordninger, markedsføringsudgifter, indkøb og så videre.
- Men jeg vil gerne sige, at det ikke er en nem opgave at effektivisere driften på et gymnasium.
- Det kræver meget af ledelsen som jo skal foretage det svære arbejde med at planlægge, prioritere og sætte en retning.
- Og det er forskelligt fra institution til institution, hvordan der bedst kan effektiviseres.
- Derfor er det fornuftigt, at omprioriteringsbidraget ikke indeholder særlige krav om, *hvordan* den enkelte institution skal finde pengene.
- Så hvis jeg skal sige det helt overordnet, mener jeg, at omprioriteringsbidraget ikke i sig selv vil føre til skolelukninger.
- Og nu til den anden påstand i artiklen – nemlig, at omprioriteringsbidraget særligt vil få konsekvenser for gymnasier i yderområderne.
- Først og fremmest vil jeg sige, at jeg anerkender, at institutioner, der ligger uden for byerne, står over for nogle andre udfordringer end dem, der ligger i hjertet af Odense, Århus eller København.
- Den grundlæggende udfordring for disse institutioner er, at elever i stigende grad søger mod de store byer. Denne udvikling kan potentielt have konsekvenser for små gymnasier i yderområder, hvis de simpelthen ikke får elever nok.
- Derfor tildeler vi et særskilt udkantstilskud på op mod 2,3 millioner kroner til almene gymnasier med færre end 430 stx-elever og med en vis afstand til andre gymnasier.
- Derudover har regeringen også indført muligheden for at fastsætte kapacitetsloft på populære gymnasier i byerne. Det skal sikre, at de store gymnasier i byerne ikke bare kan blive ved med at vokse.
- Men når det så er sagt, kan det godt være, at der er behov for yderligere tiltag. Som sagt anerkender regeringen, at omprioriteringsbidraget kan 'ramme' uforholdsmæssigt hårdt for de uddannelser, hvor der er problemer med søgningen.

Vi vil derfor følge området tæt og løbende vurdere, om der kan være behov for yderligere tiltag.

- Det er vigtigt for mig at slå fast, at gymnasierne i yderområderne ikke er glemt. Jeg er opmærksom på de potentielle udfordringer, som disse institutioner kan møde i de kommende år. Men jeg mener altså ikke, at det udelukkende handler om omprioriteringsbidraget, og jeg er positivt indstillet over for at se på forholdene for mindre gymnasier i tyndt befolkede områder.
- Jeg vil dog også lige bemærke, at det ikke ser så 'grelt' ud, som artiklen fremstiller det. De gymnasier, der er karakteriseret som udkantsgymnasier, klarer sig udmærket, når man kigger på deres regnskaber.
- For eksempel har de 20 gymnasier, der modtager udkantstilskud, alle haft et positivt årsresultat eller et resultat omkring 0 på de seneste to årsregnskaber.
- Men som sagt anerkender jeg, at det ikke er en nem opgave at effektivisere. Heller ikke på et lille gymnasium.
- Og det er min holdning, at man bør holde fokus på de helt centrale opgaver i uddannelsessektoren. Både i de statslige prioriteter og de lokale.
- Som jeg sagde i starten – så forudsætter prioriteringen af et område, at man tager ansvar for, hvordan midlerne bruges. Det er det, denne regering gør med omprioriteringsbidraget. Det er i min optik en meget ansvarlig politik.
- Tak for ordet.